

Sygn. akt: III U 353/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Emilia Kowalczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 lipca 2015 r. w O.

sprawy z odwołania U. Ż.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania U. Ż.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 25.03.2014r. znak (...)

orzeka:

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 353/14

UZASADNIENIE

U. Ż. wniosła odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 25.03.2014r., znak (...), odmawiającej jej prawa do renty rolniczej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Wskazała, że według zaleceń lekarzy neurochirurga i ortopedy nie powinna wykonywać żadnej pracy fizycznej. Pomimo leczenia i rehabilitacji utrzymują się dolegliwości bólowe kręgosłupa i stawu kolanowego, związane z dłuższym stanem, siedzeniem i pochyleniem się.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że Lekarz Rzecznawca orzeczeniem z dnia 27.02.2013r. nie uznał U. Ż. za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. Od powyższego orzeczenia ubezpieczona odwołała się do komisji lekarskiej, która orzeczeniem z dnia 08.04.2013r. również nie uznała badanej za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. Decyzją z dnia 09.04.2013r. odmówiono w/w prawa do stosownego świadczenia.

Od powyższej decyzji U. Ż. odwołała się do Sądu Okręgowego w Ostrołęce, który wyrokiem z dnia 11.12.2013r., sygnatura akt III U 786/13 zmienił decyzję Kasy i przyznał prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym od 01.02.2013r. do 31.01.2014r.

W dniu 29.01.2014r. U. Ż. złożyła nowy wniosek o rentę. Organ rentowy skierował w/w na badanie do Lekarza Rzeczoznawcy, który orzeczeniem z dnia 20.02.2014r. nie uznał jej za niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. Od powyższego orzeczenia wnioskodawczyni złożyła odwołania się do komisji lekarskiej, która orzeczeniem z dnia 19.03.2014r. również nie uznała jej za długotrwale niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. Decyzją z dnia 25.03.2014r. odmówiono więc jej prawa do stosownego świadczenia.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Przedmiotem sporu była prawidłowość decyzji wydanej przez KRUS w dniu 25.03.2014r. Decyzją tą organ rentowy, rozpoznając wniosek z dnia 29.01.2014r., odmówił U. Ż. prawa do renty, ponieważ zarówno Lekarz Rzeczoznawca, jak i Komisja Lekarska ustalili, że nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym,

W ocenie Sądu odwołanie U. Ż. jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 21 i art. 22 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników warunkiem nabycia prawa do renty jest:

- całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym (okresowa lub trwała) powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu lub w okresach, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2, lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów;

- wymagany okres ubezpieczenia - 5 lat, tj. 20 kwartałów, jeżeli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 30 lat, które przypadają w ciągu ostatnich 10 lat przed zgłoszeniem wniosku o przyznanie renty.

W świetle w/w przepisów zasadniczą kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie, od której zależała skuteczność odwołania U. Ż. było ustalenie, czy jest ona całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym oraz kiedy ta niezdolność powstała i jaki jest przewidywany okres jej trwania.

W sprawie, w której przedmiotem jest prawo do renty z ubezpieczenia społecznego, warunkująca powstanie tego prawa ocena niezdolności do pracy w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych posiadających odpowiednią wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń ubezpieczonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12.01.2010r., IUK 204/09, LEX nr 577813, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27.02.2014r., III AUa 716/13, LEX nr 1444861). Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, ocena niezdolności do pracy z medycznego punktu widzenia wymaga wiadomości specjalnych i Sąd nie może - wbrew opinii biegłego (biegłych) - opierać ustaleń w tym zakresie na własnym przekonaniu. (wyrok z dnia 14.05.2014r., III AUa 1810/13, LEX nr 1469282).

Biorąc powyższe pod uwagę, na okoliczność ustalenia stanu zdrowia odwołującej Sąd dopuścił w sprawie dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu: neurologii, ortopedii, psychologii i psychiatrii (k. 7 a.s.).

Biegli sądowi z zakresu: neurologii A. G., ortopedii i traumatologii M. R., psychiatrii M. F. i psychologii H. P., na podstawie badania podmiotowego, przedmiotowego w dniu 21.06.2014r., oraz po analizie dokumentacji medycznej i akt sprawy, stwierdzili zdolność badanej do pracy w gospodarstwie rolnym.

Biegli rozpoznali następujące schorzenia: zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa szyjnego i lędźwiowo - krzyżowego, bez objawów korzeniowych, rozciągowych i upośledzenia funkcji układu ruchu, uzależnienie od benzodwiazepin, zaburzenia depresyjne reaktywne i intelekt w granicach normy wiekowej.

W uzasadnieniu biegli wskazali, że 53 - letnia badana, rolniczka, zgłasza dolegliwości bólowe ze strony kręgosłupa szyjnego, 1-s i kończyn górnych i dolnych. Mogą być one objawem zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa i kończyn. Jednak w badaniu przedmiotowym neurologicznym i ortopedycznym stwierdza się dobrą ruchomość kręgosłupa i stawów, objawy korzeniowe rozciągowe są ujemne, nie ma cech uszkodzenia układu nerwowego. Zmiany te, jak i stwierdzane zaburzenia depresyjne reaktywne w obecnym stadium ich zaawansowania, nie stanowią przeciwwskazania do pracy w gospodarstwie rolnym (k. 12 – 13 a.s.).

Zastrzeżenia do powyższej opinii w dniu 10.10.2014r. wniosła U. Ż. Wskazała, że opinia nie jest rzetelna, nie odzwierciedla jej stanu zdrowia. Opinię wydano w oparciu jedynie o badanie podmiotowo-przedmiotowe, bez wyniku badania rezonansu magnetycznego. Wniosła o powołanie nowych biegłych z zakresu traumatologii ewentualnie dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej lekarza traumatologa (k. 32 – 33 a.s.).

Mając na względzie powyższe zastrzeżenia, Sąd dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłego z zakresu ortopedii i traumatologii M. R. (k. 41 odwr. a.s.).

W opinii uzupełniającej, wniesionej w dniu 20.12.2014r. biegły z zakresu ortopedii M. R. podtrzymał wcześniejsze orzeczenie o zdolności badanej do pracy, ustosunkował się także do złożonych w dniu 27.10.2014r. pytań odwołującej się. (k. 43 – 44 a.s.)

Biegły M. R. podał, że:

- zmiany zwyrodnieniowe stawów kolanowych u 53 -letniej osoby są typowe dla wieku, nie powodują całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Wymagają one leczenia rehabilitacyjnego, farmakoterapii w ramach czasowej niezdolności do pracy;
- zabieg operacyjny dyskopatii L4-L5 spowodował ustąpienie wielu negatywnych objawów chorobowych ze strony kręgosłupa. Brak zespołu neurologicznego i innych patologicznych objawów neurologicznych nie pozwala uznać badanej za osobę całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym;
- badanie rezonansu magnetycznego jest badaniem dodatkowym. Opinia jest wydawana w oparciu o badanie podmiotowe i przedmiotowe powódki;
- rozpoznać zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa i innych stawów można na podstawie zdjęcia RTG. Zmiany zwyrodnieniowe mają to do siebie, że nie zanikają. Mogą mieć charakter postępujący. Można na podstawie zdjęcia RTG ocenić charakter i zakres zmian zwyrodnieniowych - nie jest konieczne do tego badanie rezonansu magnetycznego i ewentualnie tomografii komputerowej. Badania obrazowe są badaniami dodatkowymi nie decydującymi o stanie czynnościowym narządu ruchu;
- u odwołującej może występować okresowo zespół bólowy związany ze zmianami zwyrodnieniowo-dyskopatycznymi. Ma on najczęściej charakter okresowy, tzn. - nie występuje ciągle. Można go leczyć niesterydowymi lekami p/zapalnymi, fizykoterapią i rehabilitacją. Przewlekły zespół bólowy jest to zespół objawów gdzie dominującym objawem jest ból, występujący okresowo o zmiennym nasileniu;
- bóle rąk nie mają jakiegokolwiek związku ze zmianami zwyrodnieniowo-dyskopatycznymi kręgosłupa w odcinku lędźwiowo-krzyżowym (k. 48 – 49 a.s.).

Zastrzeżenia do powyższej opinii wniosła w dniu 29.01.2015r. U. Ż. Wskazała, że biegły nie odpowiedział na pytania, m.in., czy choroba zwyrodnieniowa kolana prawego zdiagnozowana podczas badania przeprowadzonego w 2013r. została wyleczona, jeśli tak to w jaki sposób, biorąc pod uwagę fakt, że odwołująca się cierpi z powodu bólu kolana, czy możliwym było całkowite wyleczenie schorzenia w okresie niespełna 1 roku - biegli odpowiedzieli, że zmiany zwyrodnieniowe stawów kolanowych u 53 -letniej wnioskodawczyni są typowe dla wieku i nie powodują całkowitej niezdolności do pracy, nie odpowiadając na zadane pytanie. Czy w związku z przebytą operacją dyskopatii

L4-L5 odwołująca się jest całkowicie zdrowa, na jakiej podstawie biegli wskazali, że odwołująca się nie cierpi z powodu bólu kręgosłupa w sytuacji, kiedy z powodu bólu była hospitalizowana w 2013r.

Wniosła o dopuszczenie opinii uzupełniającej w tym zakresie, celem zajęcia przez biegłych stanowiska w zakresie zadanych pytań (k. 60 – 61 a.s.).

W związku z wniesionymi zarzutami Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu ortopedii, innego niż M. R. (k. 101 a.s.).

Biegły z zakresu ortopedii i traumatologii G. K., po zbadaniu odwołującej się w dniu 11.04.2015r. rozpoznał u niej: chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego, stan po leczeniu operacyjnym, chorobę zwyrodnieniową stawów kolanowych.

Zdaniem biegłego, w/w schorzenia nie powodują całkowitej niezdolności do pracy na gospodarstwie rolnym.

Badaniem przedmiotowym stwierdzono mierne ograniczenie ruchomości kręgosłupa, bez obecności objawów korzeniowych i neurologicznych ubytkowych. Zespół bólowy jest objawem subiektywnym, wynika z twierdzeń odwołującej- bez pozytywnej weryfikacji badaniem klinicznym, nie sposób stwierdzić całkowitej niezdolności do pracy na gospodarstwie rolnym. Biegły podniósł, że gdyby taka praktyka była możliwa i powszechnie stosowana w sądach, wystarczyłoby jedynie oświadczenie odwołującej, że ból uniemożliwia pracę. Badania dodatkowe, jak nazwa wskazuje, mają charakter pomocniczy i nie determinują bezwzględnie określonych objawów klinicznych. Są przydatne w potwierdzeniu diagnozy, wyborze metody leczenia i prognozach na przyszłość. W opinii biegłego brak jakichkolwiek podstaw klinicznych do opiniowania całkowitej niezdolności do pracy na gospodarstwie rolnym (k. 110 – 112 a.s.).

Do powyższej opinii zastrzeżeń nie wniosła żadna ze stron.

W ocenie Sądu Okręgowego wszystkie opinie wydane przez biegłych sądowych w toku niniejszego postępowania są wiarygodnymi dowodami w sprawie, ponieważ uwzględniają całokształt okoliczności związanych ze stanem zdrowia odwołującej się, zostały sporządzone w sposób rzetelny i fachowy, są klarowne oraz spójne, a ponadto należycie uzasadnione pod względem formalnym i merytorycznym. Powołany w sprawie pierwszy zespół biegłych z zakresu: neurologii A. G., ortopedii i traumatologii M. R., psychiatrii M. F. i psychologii H. P. uznał odwołującą za zdolną do pracy w gospodarstwie rolnym, stwierdzając jednocześnie, że zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa, których następstwem są dolegliwości bólowe, nie powodują niezdolności do pracy. Takie samo stanowisko - o braku niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym - zajął ortopeda M. R. w opinii uzupełniającej oraz G. K. w kolejnej opinii.

Biegli jednoznacznie stwierdzili, że schorzenia odwołującej nie upośledzają na tyle funkcji organizmu, by można było uznać ją za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. W opiniach lekarze wskazywali, że obecny stopień zaawansowania schorzeń kręgosłupa i stawów kolanowych nie daje podstaw do uznania, że odwołująca utraciła zdolność do wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. Należy podkreślić, że pierwsza opinia została wydana po zbadaniu odwołującej w dniu 21.06.2014r., a druga po badaniu w dniu 11.04.2015r., więc stan jej zdrowia oceniany był w przestrzeni czasowej.

Zdaniem Sądu, podnoszone przez U. Ź. zastrzeżenia do opinii biegłych sądowych są jedynie polemiką z wnioskami tych opinii co do jej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Nie są poparte już żadną nieznaną biegłym dokumentacją medyczną, a lekarze, jak wskazano wyżej, szczegółowo uzasadnili, dlaczego nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym. Podkreślić trzeba, że dla oceny zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym istotny jest stopień naruszenia sprawności organizmu badanej, a nie sam fakt istnienia schorzeń. Wszyscy biegli powołują się na wyniki badania przedmiotowego, które szczegółowo przedstawiają w opinii.

Biegli sądowi z zakresu: neurologii A. G., ortopedii M. R., psychiatrii M. F. i psychologii H. P. rozpoznali zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa szyjnego i lędźwiowo - krzyżowego, bez objawów korzeniowych rozciągowych i upośledzenia funkcji układu ruchu, uzależnienie od benzodwuzepin, zaburzenia depresyjne reaktywne i intelekt w granicach normy wiekowej.

Biegły z zakresu ortopedii i traumatologii M. R. podał, że zmiany zwyrodnieniowe stawów kolanowych są typowe dla wieku, zabieg operacyjny dyskopatii L4-L5 spowodował ustąpienie wielu negatywnych objawów chorobowych ze strony kręgosłupa, okresowo może występować zespół bólowy związany ze zmianami zwyrodnieniowo-dyskopatycznymi, a bóle rąk nie mają jakiegokolwiek związku ze zmianami zwyrodnieniowo-dyskopatycznymi kręgosłupa w odcinku lędźwiowo-krzyżowym.

Biegły z zakresu ortopedii i traumatologii G. K., u badanej rozpoznał: chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego, stan po leczeniu operacyjnym, chorobę zwyrodnieniową stawów kolanowych i uznał, że w/w schorzenia nie powodują całkowitej niezdolności do pracy na gospodarstwie rolnym.

W kontekście w/w wyników badań zastrzeżenia odwołującej należy uznać za niezasadne. Należało natomiast podzielić wnioski i wywód opinii biegłych lekarzy sądowych i uznać, że odwołująca nie jest całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym i z tego powodu prawo do renty rolniczej jej nie przysługuje. Zdaniem Sądu, sam fakt korzystania przez ubezpieczoną z rehabilitacji i pozostawania pod opieką lekarza neurochirurga i ortopedy nie świadczy o jej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Niewątpliwie, odwołująca się cierpi na szereg schorzeń, jednakże – jak wspomiano wyżej, nie powodują one całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym.

Opinia biegłego G. K. jest najaktualniejsza w chwili orzekania, a żadna ze stron procesu nie złożyła do niej uwag ani zastrzeżeń.

Z powyższych względów w ocenie Sądu należało przyjąć, że stwierdzone u odwołującej się schorzenia nie pozwalają na uznanie jej za niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym.

W przypadku pogorszenia się stanu zdrowia, odwołująca może ubiegać się ponownie w KRUS o rentę rolniczą z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Kierując się powyższymi względami na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc Sąd oddalił odwołanie U. Ż. od decyzji KRUS z dnia 25.03.2014r.